

Warszawa, 20 grudnia 2023 r.

SEKRETARIAT ZŁOY SZEFĄ KS

L.dz. DS. 175.606.2023

Data wpływu 20.12.2023

Pan Dariusz Salamończyk

Zastępcą Szefa Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie,

w odpowiedzi na pismo Kancelarii Sejmu z dnia 13 grudnia br. (SH.020.33.2023) dot. **projektu ustawy o szczególnych rozwiązaniach w celu zachowania ważności niektórych orzeczeń o niepełnosprawności oraz orzeczeń o stopniu niepełnosprawności**, Unia Metropolii Polskich kierunkowo pozytywnie opiniuje wspomniany projekt.

Poniżej przedstawiamy listę propozycji wraz z uzasadnieniami, których wdrożenie jeszcze bardziej wsparłoby nie tylko same osoby z niepełnosprawnościami, ale również ich otoczenie oraz środowisko ochrony zdrowia i orzecznicze.

Należy zauważyć, że kolejne wydłużenie terminu ważności orzeczeń nie rozwiąże nawarstwiających się obecnie problemów z orzekaniem, jedynie oddali je w czasie. Osoby, które legitymują się orzeczeniami, przedłużanymi ze względów „COVIDowych” (na podstawie wdrażanych kolejnych przepisów), zwykle czekają ze złożeniem wniosków o ponowne orzeczenie na tzw. „ostatnią chwilę”, a jeśli wniosek o ponowne orzeczenie złożyły wcześniej, to po zasięgnięciu informacji o przedłużeniu ważności dotychczasowych orzeczeń, potrafią wycofać swój wniosek lub nie reagować na zaproszenia na posiedzenia składów orzekających, przez co sprawy są zamykane bez rozpoznania, zaś przed upływem kolejnego wyznaczonego przepisami przedłużającymi ważności dotychczasowych orzeczeń terminu, w związku z ponownym składaniem wniosków, podlegają ponownemu procedowaniu. Wydłuża to dodatkowo i tak już długie kolejki oczekujących na orzeczenie, zarówno ponowne, jak i pierwszorazowe, generuje nieefektywne wykorzystywanie czasu pracy składów orzekających (zdarzają się komisje gdzie 20% osób ubiegających się o wydanie orzeczenia, zawiadomionych o posiedzeniu składu z obowiązkowym stawiennictwem osób ubiegających się o orzeczenie, nie zgłasza się).

Nie mniej istotnym jest, że przedłużenie ważności orzeczeń do 30 września 2023 roku przypuszczalnie będzie skutkować tym, że osoby z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunowie będą występować o wydanie zaświadczenia lekarskiego na potrzeby orzekania (którego ważność wynosi 30 dni od dnia wystawienia przez lekarza) w miesiącach wakacyjnych, letnich. Z jednej strony jest to zwykle czas wzmożonej opieki nad osobami z niepełnosprawnościami, które - ze względu na przerwy wakacyjne wielu placówek, gdzie te osoby korzystają ze wsparcia czy się uczą – wymagają osobistego zaopiekowania się w dłuższym wymiarze czasowym, niż w innych częściach roku, z drugiej zaś – okres urlopowy zarówno w placówkach leczniczych, jak i w zespołach orzekania. Skutkować to może trudnością z uzyskaniem niezbędnego zaświadczenia lekarskiego, jak i wydłużeniem czasu na wydanie orzeczenia.

UNIA METROPOLII POLSKICH im. Pawła Adamowicza

BIURO: PALAC KULTURY I NAUKI,
POK. 1801 (XVIII PIĘTRO)
PLAC DEFILAD 1, 00-901 WARSZAWA,
TEL. 22 656 76 16 ; E-MAIL: BIURO@METROPOLIE.PL
WWW.METROPOLIE.PL

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. SPS - KP. 020.34.10.2023

Data wpływu 21.12.2023

Obecna sytuacja prawna skutkuje też nierównym traktowaniem osób z niepełnosprawnościami w zależności od daty dziennej, w której upłynął lub upływa termin ważności orzeczenia danej osoby. Wszystkie te osoby, których ważność orzeczenia upłynęła 6 sierpnia br. i później, mogą obecnie złożyć skuteczny wniosek o ponowne orzeczenie nie wcześniej niż 30 dni przed upływem ważności obecnego orzeczenia, a samo nowe orzeczenie zostanie wydane po dniu upływu ważności dotychczasowego (abstrahując od obecnych kolejek). Co istotne, z dniem, w którym upływa ważność Ich orzeczenia, osoby te tracą prawo do wszelkich uprawnień, wynikających ze statusu osoby niepełnosprawnej (w tym opiekunowie osób niepełnosprawnych, korzystający ze świadczenia pielęgnacyjnego), w tym również z prawa do korzystania ze standardowej opieki zdrowotnej, przysługującej osobom ubezpieczonym czy innych uprawnień (nie tylko finansowych). Osoby, których ważność dotychczasowego orzeczenia kończyła się najpóźniej 5 sierpnia br., nie tylko, że mogą złożyć wniosek o ponowne orzeczenie w dowolnej chwili w czasie, jaki został wskazany jako przedłużenie, to na cały czas, do wydania prawomocnego orzeczenia, zachowują ciągłość do korzystania z uprawnień, w tym świadczeń finansowych (o ile zmieszczą się w czasie, wynikającym z przepisów przedłużających, z wystąpieniem o orzeczenie i zostaną prawomocnie orzeczone). Proponowane w projekcie ustawy rozwiązanie nie niweluje tej nierówności.

Uwzględniając powyższe, Unia Metropolii Polskich podnosi, że projekt nie powinien odnosić się wyłącznie do orzeczeń, których termin kończy się po wejściu w życie projektowanej ustawy, ale także tych, których termin ważności został wydłużony na podstawie innych przepisów, a których ważność upływnie przed jej wejściem w życie, jak i powinien wprowadzić osłonę dla tych orzeczeń, których ważność nie została przedłużona, a przypadała/ przypada na dzień 6 sierpnia 2023 r. i później, do dnia wejścia projektowanej ustawy w życie. Przykładowo zgodnie z przepisami ustawy o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r., poz. 852), orzeczenie o niepełnosprawności albo orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, którego okres ważności upłynąłby do dnia 31 grudnia 2020 r. zachowuje ważność do dnia 31 grudnia 2023 r., czyli najprawdopodobniej ważność ta upłynie przed wejściem w życie projektowanej regulacji.

W ocenie Unii Metropolii Polskich skutecznym ograniczeniem obecnych trudności w orzecznictwie czy możliwym rozwiązaniem problemów byłoby m. in.:

- dokonanie zmiany proponowanego w projekcie ustawy terminu z 30 września 2024 roku na 30 listopada 2024 roku;
- wprowadzenie zmian przedłużających ważność posiadanych orzeczeń do dnia wydania nowego prawomocnego orzeczenia (w przypadku złożenia nowego wniosku "w terminie", tj. czyli np. przed upływem ważności dotychczasowego orzeczenia). Zapobiegłoby to sytuacjom związanym z przerwami w korzystaniu z uprawnień (w tym np. osób pracujących w skróconym wymiarze czasu pracy, wypłacaniem świadczeń), oczekiwaniem w kolejce na wydanie orzeczenia w związku z kumulacją liczby złożonych wniosków czy - co nie mniej ważne - brakiem lekarzy orzeczników danych specjalizacji (podobnie, jak w lecznictwie), co dziś również wstrzymuje bądź wydłuża proces wydawania orzeczeń;
- wydłużenie terminu na składanie kolejnego wniosku o orzeczenie z obecnych maksymalnych 30 dni przed upływem ważności obecnego orzeczenia do nawet 90 dni (wymagałoby to zmiany w rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 857);
- dopuszczenie do orzekania nie tylko lekarzy legitymujących się posiadaniem specjalizacji, ale też lekarzy w trakcie specjalizacji (podobnie, jak w lecznictwie), co poszerzy grupę potencjalnych orzeczników;
- określenie listy chorób i stanów zdrowia w przypadkach, w których orzeczenie powinno być wydawane obligatoryjnie na stałe lub do 16 roku życia - w odniesieniu do orzekanych dzieci;

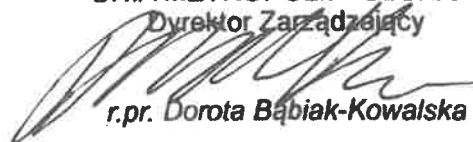
- określenie, że kolejne np. trzecie orzeczenie powinno być obligatoryjnie wydawane na stałe lub ewentualnie określenie w przepisach, że po upływie np. 5 lat od wydania pierwszego orzeczenia i przy zachowaniu ciągłości posiadania orzeczenia, kolejne orzeczenie powinno być obligatoryjnie wydane na stałe;

- wprowadzenie możliwości wnioskowania o uzyskanie warunkowego uprawnienia do otrzymywania wypłaty świadczenia (w szczególności świadczenia pielęgnacyjnego) w pełnej lub częściowej wysokości np. 50% czy 75% (z obowiązkiem zwrotu nienależnie pobranego świadczenia) do czasu uzyskania ponownego prawomocnego orzeczenia.

Z wyrazami szacunku

UNIA METROPOLII POLSKICH

Dyrektor Zarządzający



r.pr. Dorota Bąbiak-Kowalska